

Daj mi glas, de zdatno te zakličem,
Daj zaup, de voljno vslišiš me;
Vero de prestola blesk dotičem,
Serce ak omame trezno je.
Vsim daruj usmilenja naznanbe,
De obup ne zmane serčnosti,
Nada kjer veljavno čversto branbe
Šibkimu pogumu omedli.

Tak nam se vkrepila bo roka,
Zdramljen duh izvil se iz nadlog,
Serce tug oprosteno in stoka
Vrskalo bo k nebu: „Sveti Bog!“
Tvoja le nam volja bo pravilo,
Bežal proč od nas premagan greh,
Ti pa k nam se boš obračal milo,
Žarni dal po prosbi voljno vspeh.

(Konec prihodnjič.)

Dopisi.

Iz Koroškega. † (Šole; deželni zbor; nadloge po zadnjem snegu.) Naši okrajni šolski inšpektorji so že skoro povsod začeli svoje delovanje. V prvih uradnih zborih, ktere so napravili, se je največ govorilo o šolskih postavah in o šolskem redu. Tudi v občnem zboru našega koroškega učiteljskega društva, kateri je bil v Celovcu, so se marsiktere važne reči na rešeto djale. Govorilo se je takrat posebno o napredovanji in samouku učiteljev in pa o nalogi šolskih inšpektorjev. Drugi dan po zborovanji je bil v stolni cerkvi lep „Requiem“ za našega vrlega in le prezgodaj umrlega prof. A. Janežiča, pri katerem so bili tudi vsi učitelji nazoči, da so mnogozasluženemu možu poslednjo čast skazali, kateri je neutrudljivo le slovenskemu narodu živel in ki ga nikoli pozabil ne bo. Naši deželni zbor je za šolo marsikaj dobrega storil. Vlada je najmanjšo plačo učiteljev postavila na 300 gold., deželni zbor pa jo je povikšal na 400 gold. Tudi je za ta čas pridnim šolnikom dovolil 10.000 gold. dati, za nakup potrebnih šolskih reči pa 8000 gld. To je lepo!*) — Zadnji sneg je tudi pri nas napravil marsiktere nadloge. Ne samo, da je pokril še veliko poljskih pridelkov, je še tudi pokončal veliko sadnih dreves. Tudi ceste v goratih krajih so veliko trpele. Vse to je le nesreča revnemu kmetu.

Iz Železnikov 29. nov. — Včeraj zjutraj je spodnji del našega trga zadela velika nesreča, pa hvala Bogu! da je bil še veliko večje nevarnosti rešen. Proti 3. uri zjutraj nas namreč prebudi iz spanja klic: „napomoč, fužina gor!“ in res svetli plamen vihral je ravno iz vrhunca velikega in visokega poslopja v toliki obširnosti, da na njegovo zadušenje ni bilo misliti. Bile so sicer strehe od poprejšnjega snega in dežja nekoliko mokre; pa pri delj časa pihajočem vetru bi v toliki neposrednji bližavi stoječa poslopja gotovo vkljub dobre brambe ne bila mogla zoperstati taki sili. Kdor pozná lego naše fužine in kdorkoli vidi pogorišče, vsak more spoznati, da le po čudoviti moči smo bili rešeni večje neizgode. Škoda pogorišča je žalibog velika in bo znamenito visoko presešla zavarovani znesek; kajti novi časi tirjajo pri fužinah tudi novih, trdnjših in boljših naprav. Ne smemo pa popisovaje našo nesrečo zamolčati, temveč očitno se moramo zahvaliti zraven domačim našim ljudem tudi posestniku M. B. iz Škovinj, vrlim

*) Želeli bi vendar tudi izvedeti, kako stoji s slovenščino v slovenskih krajih, o kateri iz Koroškega nikoli nič ne slišimo, in ali deželni zbor tudi skrb ima za narod slovenski? Znabiti da se motimo, ako rečemo, da se bojimo, da ne bi ta bolja plača učiteljem spadala v oni pregovor, ki se glasi: „Timeo Danaos et dona ferrentes“.

vaščanom iz okolice, zlasti onim iz visokih Kališ, ki so nam tako hitro prihiteli na pomoč ter tako junaško hiteli zatirati hude ognjene sile moč. — Zima letošnja, jako spremenljiva, nam nič prida ne obeta; tudi ozimini se kaže slaba prihodnost. Kúho*) so ljudje sicer srečno spravili k domu, za steljo pa bo trda, ker so jo z največjo silo komaj kaj malega dobili.

J. Levičnik.

Iz Šenčurja 30. nov. R. — Danes so izročili Šenčurjani svojemu občno spoštovanemu in ljubljenu kaplanu Janezu Koprivnikarju sledečo od 382 posestnikov Šenčurske fare podpisano zaupnico:

„Visokočastiti gospod! V življenji je vera najimennitnejša podlaga pravi sreči; naravno je tedaj, da ti stega, ki nas v pravi veri lepo podučuje, ljubimo in hvaležno čislamo, ter živo želimo, naj bi nam zmiraj ostal pravi prijatelj, iskreni učitelj in dobrotnik.

Vi, visokočastiti Gospod, ste že 10 let med nami naš učitelj, prijatelj, buditelj in dobrotnik.

Učitelj ste nam v naši krščanski veri z besedo in izgledom; buditelj ste nam v ljubezni za vero, dom in cesarja; prijatelj in dobrotnik ste vsakteremu, ki išče dobrega sveta ali druge podpore.

Sprejmite, prečastiti Gospod! zagotovilo, da Vas zaradi lepih lastnosti, ktere spričujejo vsa Vaša dejanja, resnično ljubimo in častimo in da mi vsi najglobokeje želimo le to: da bi, prečastiti Gospod, še mnogo let med nami ostali, z modro besedo nam slajšali srca in bistrili glavo neutrudljivo kakor do zdaj.

Blagovolite, predragi Gospod, prijazno sprejeti pismo, s katerim Vam poklonimo popolno in vsestransko zaupanje. Vaši hvaležni farmani.

Iz Postojne. (Beseda), ktero je napravila čitalnica naša 21. novembra v prid ubogim pogorelcem v Košani, bila je jako lepa. Gnil nas je mili govor o siromakih, posebno pa nam je gospodičina L. z deklamacijo „Skopulja“, v srce segla. Izvrstni so se tudi pevci skazali in še posebno s pesmijo „Zežulinko“. Ne pričakovano veselje pa nam je napravila g. Rosov-a s svojim krasnim samospevom; tudi njej je donela od vseh strani zaslužena pohvala. — Glediščino igro so vsi diletantje lepo izvršili; odlikovali so se pa posebno učitelj „Krivec“, „Cerkovnik“ in pa stara „Marjeta“; ko je zagrinjalo palo, ni bilo ne konca ne kraja živega ploska. Potem pa vprašam: ali ni taka navdušenost živ dokaz, da naš narod ljubi in čisla glediščine predstave v domačem jeziku? Da je to resnica, prepričali so se lahko danes tudi nazoči gospodje une stranke. Častitim gostom iz Pivke, Planine itd. izrekamo očitno zahvalo, da so se tako obilno vdeležili „besede“ ter s tem razodeli sočutje do svojih revnih slovenskih bratov.

Iz Kranja — nam je došel dopis, ki pravi, da, kakor blagajniški dnevnik mestne županije priča, je g. Pirc gotovine zapustil v resnici 275 gold. 66 kr. in zraven te gotovine je tudi še en izkazek zapustil, po katerem ima naše mesto še iztirjati 1038 gold. 93 kr. Teh 1038 gold. 93 kr. mora pa mesto še le iztirjati, toraj zdaj že ni mogoče teh novcev, ktere še po zraku plavajo, med gotovino vzeti. Če bi tedaj vse, kar je mesto prevzelo od gosp. Pirca v gotovini in na papirji, se vkup štel, znašalo bi 1314 gold. 55 kr. Al pri odstopu gosp. Pirca je imela mestna blagajnica tudi dolga, namreč za štirne pri cerkvi 469 gld. 21 kr. in še druge manjše zneske, tako, da dolg skupaj znaša 591 gold. 55½ kr., kar ga je dozdej znanega. — S tem naj se popravijo številke v poslednjem „Novičnem“ dopisu.

*) V naši okolici zelje, repo, korenje, krompir, peso itd. s to besedo zaznamljamo. Pis.

Novomesto. — Po §. 18. pravil pozivlje vse društvenike novomeške čitalnice v redni občni zbor, ki bo 12. decembra t. l. ob 4. uri popoldne v čitalniški dvorani, odbor.

Iz Ribnice 29. nov. — Blagovolite, drage „Novice“ sprejeti kratek popravek dopisu iz ribniške doline v 47. listu. Da se pri nas nahajajo nekteri zelo hudi nemčurji — vendar so večidel tako zvani „škrici“ — ne bom ugovarjal; al da vsa Ribnica mrgoli takih ljudi, kakor bi se dalo sklepati iz onega dopisa, to pa moram kot prijatelj resnice naravnost ovreči. Ali se ni pri zadnji volitvi deželnega poslanca jasno pokazalo rodoljubje Ribničanov? Ali niso trdno kot skala stali za narodnega poslanca g. Svetca in tudi sijajno zmagali kljub vsemu nasprotnemu prizadetju Kočevarjev in Laščanov. — Ko se je sklical tabor na Vižmarje, tudi Ribničanje niso zaostali. Iz Sodražice je šlo lepo število narodnjakov s svojo zastavo na tabor in tudi nekoliko Ribničanov se je napotilo; se ve da je daljna pot in grdo vreme ostrašilo marsikterega, ki bi bil še rad šel. Ali niso to djanski dokazi, da so se Ribničanje jeli dramiti, da jim gine izpred oči gosta megla narodne nezvesti, ktera jih je zagrinjala doslej zato tako dolgo, ker so bolj oddaljeni od središča slovenskega, — od Ljubljane — in ker so mejaši Kočevarjev, s kterimi mnogo občujejo v trgovskih zadevah in ker morajo do malega vsi zaradi kupčije na dolgo časa zapustiti svojo domačijo in si po tujih krajih, na Nemškem itd. iskati pičlega dobička. Akoravno so tedaj okolnosti zelo neugodne, vendar ni dvomiti, da se bo sčasoma ustanovilo kako bralno društvo; za zdaj pa še manjka takega gorečega in z lastnimi opravi ne preveč obloženega moža, ki bi to na noge spravil. Bralno društvo so si že napravili naši sosede Sodražanje, ktero šteje že nad 70 udov in v ktero je vpisanih mnogo Ribničanov, ker nimajo še domá takega društva. — To se mi je potrebno zdelo omeniti na „Novični“ dopis v 47. listu, kajti „da se resnica prav spozná, je čuti treba dva zvoná“.

Iz Škofje Loke. — 27. dne u. m. je v neki kmetiški hiši blizo nas začela konoplja goréti, ki so jo v hiši na peči sušili. Gospodinja, da bi ogenj pogasila, potegne gorečo konopljo iz peči; v tem trenutku pa stopijo v izbo njena sestra in trije na pol nagi otročiči, in plamen plane čez-nje tako, da še tisti dan so po strašnih opeklinah pomrli vsi zaporedoma. Gospodinja tudi se je zelo opekla, vendar ni umrla.

Iz Ljubljane. (Glavni odbor družbe kmetijske) se je po novih volitvah občnega zbora spet v odseke razdelil, in ti so se na novo ustanovili, razun odseka za gozdne zadeve, kar se vprihodnje zgodi; — izvoljeni so bili spet nekteri novi udje. — Dotičnim odsekom je bil izdelek pravil o premijah za gnojnišča in za razdelitev ovnov in ovac izročen, ravno tako tudi sporočilo o zlozbi zemljišč po vabilu c. k. deželne vlade. — Dobili so dotični odseki tudi nalóg, da poročajo v prihodnji seji (čez 14 dni) o državni podpori za razstave, za povzdigo konjske in prešičje reje. — Županiji v Novem mestu in v Zagorji ste prosile c. k. deželno vlado, naj se vsaki dovoli še en sejm; vlada je vprašala družbo kmetijsko: ali je ona za to, da se jima sejm dovoli ali ne; odbor družbin je enoglasno sklenil odgovoriti, da. — Asekuracija tržaška „Viktoria“ želi osnovati asekuracijo zoper škodo toče; prosila je tedaj družbo, naj jej pové, v kterih krajih Kranjskega toča najbolj bije; — odgovorilo se jej bode. — Občina Stojanskega Vrhja se zahvaljuje za prejetih 50 gold., ki jih je družba poslala iz skupljenega denarja za krompir, kterega je družba na-

menila podariti ondašnjim siromakom. — Vrh tega so bile še nekatere druge manj važne reči v tej seji rešene.

— (Za slovník slovensko-nemški) nabrane rokopise (Zalokarjev, Miklošičev, Cafov in Majarjev) je po razgovoru z g. knezoškofo deželni odbor prevzel; po dovoljenji njegovega namestnika preč. ravnatelja bogoslovnega semenišča in kanonika gosp. Kramarja bodo nekteri za to izbrani gospodje bogoslovci najpoprej vse raztresene rokopise v red spisali in tako prihodnjemu vredniku gradivo pripravili, da se izpolne oporoka blagega rajnega škofa.

— (Matičine knjige za 1869. leto) so v tiskarnici dovršene ter se prihodnji teden prično razpošiljati.

— (Osnovni odbor za zidanje „Narodnega doma“) se je ustanovil ter je že prosil vladnega privoljenja za pripravljalna opravila. Brž ko dobi to privoljenje, sestavi pravila za delnično društvo, da jih ministerstvu pošlje v potrjenje. Med tem časom naj bi domorodci po vseh slovenskih krajih med vse kroge širili to misel in razkazovali veliko korist „narodnega doma“, da se potem lahko koj resno prične velevažno delo.

— (Poslano.) Podpisani odbor je sklenil, da bode v sredo 8. dne t. m., kteri dan se bo v Rimu cerkveni zbor začel, ob 10. uri v nunski cerkvi slovesna sveta maša, in ob 5. uri popoldne bode shod društvenih udov v reduti, kjer bode „beseda“, in sicer pozdrav, en govor v nemškem jeziku, dva govora pa v slovenskem. Vse društvene ude uljudno vabi

v imenu odbora katoliške družbe:
Grof Viljem Wurmbrand.

— (Konečna obravnava) o Jančji in Vevški dogodbi bode po „Laib. Zeitg.“, ker se je več zatoženih pri viši sodnji pritožilo zoper zatožbeni sklep, še le po novem letu; obravnava bode zelo dolga, ker je 58 zatoženih in 87 prič.

— (Zoper gosp. Jan. Koprivnikarja), kaplana v Šenčurji, je bila v sredo, to je, 1. dan t. m. konečna sodniška obravnava; tožen je bil, da je v pridigi govoril zoper nove postave, cesarja, ministre in državni zbor, in da je svoje farmane od pokorščine odvezoval. Zavoljo poslednjih besed je bil obsojen na 2 meseca v ječo. Pričala sta zoper njega Matija Golob in župan Jan. Masel. Gosp. Koprivnikar je trdil, da je on vselej učil pokorščino, kolikor ni zoper Božje zapovedi, pa da ljudi nikoli ni od pokorščine odvezoval. Zagovarjal ga je pri obravnavi dr. Costa jako krepko, in ko je bila zatožencu sodba naznanjena, brž je napovedal pritožbo na višo sodnijo. To je prvi primerljivej take tožbe na Kranjskem, kakoršnih je že več bilo na Češkem, Moravskem itd. in kakoršna je tudi bila zoper škofa v Lincu.

— („Beseda“ čitalnična) v nedeljo se je prikupila posebno s pevskim svojim oddelkom, ki je bil prav dobro izbran, a pod vodstvom gosp. Försterjevim tudi prav dobro izpeljan. V samospjevu (recitativo di „Fiorina“) odlikovala se je gospodičina pl. Neugebauer s prelepim in krepkim svojim glasom; radostni slišimo, da bode péla tudi v operetih dramatičnega društva. Trispev (od Mozarta) so z veliko pohvalo izvršili gospá Odijeva, pl. gospodičina Neugebauer in gosp. F. — Izvrstno so peli gospodje čveterospev („Hrepenenje“) in sicer s toliko pohvalo, da so ga morali dvakrat peti, in tudi naš možki zbor pel je dva nova kora („Poziv k petji“ in „Srečen zakon“) v jako živo zadovoljstvo obilo zbranemu občinstvu; družega je moral ponoviti; škoda, da se niso besede humorističnega tega zbora natisnile in med poslušalce razdelile. — Glediščina igra „Servus Petelinček“ je včinila veliko smeja.

— „Tagblatt“ je res prav dosleden v tem, da — če dvakrat zine, se trikrat zlaže. Spet le z golimi lažmi je jahal unidan svoje kljuse zoper narodno stranko in „Volksführerje“, ko je govoril o požarni straži ljubljanski, ki se že snuje veliko mesecev, pa je še ni. Tako, na priliko, je rekel, da mestna županija je vabila „Sokolovo“ društvo k pristopu, — da je bil od „Volksführerjev“ poslan en legat, da je govoril zoper to napravo itd. Vse to je gola laž. „Sokol“ ne vé nič od tacega vabila, in če je g. Regali zoper prostovoljno tako stražo govoril, ni ga poslal nobeden. Možu, ki je sam hišni gospodar, kakor je g. Regali, mora pač več na varstvu ležeti biti, kakor večini tistih „prostovoljcev“, ki stojé — na papirji za gasilce. Gasiti ogenj v lepem ali hudem vremenu, ni igra ča; zato je „prostovoljna“ straža puhla reč; pogasiti ogenj kar moč hitro, je dobiček asekuracij; zato naj te osnujejo plačano stražo kakih 30—40 pripravnih ljudi, ne pa mladih gizdalinov ali okornih starcev. Tako je g. Regali govoril in je pravo zadel, ali kakor Nemec pravi, „den Nagel auf den Kopf getroffen“.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. V pondeljek zjutraj je po dokončanem potovanju prišel Njih Veličanstvo cesar spet na Dunaj nazaj; tudi presv. cesarica je ž njim prišla, ker ni šla v Rim. — Prihodnjo soboto, to je 11. dan t. m. se začne državni zbor. To bode za ustavo avstrijsko odločiven zbor. Da po tej poti, na kateri smo zdaj, ne moremo naprej, to čuti že vsak; al kako se zasuče mnogonarodna Avstrija, to je vprašanje. Da ni druge prave poti kakor take, ki jo kaže federalizem, to jasno in temeljito dokazuje tudi knjiga dr. Fischhof-ova, ki je ravno prišla na svetlo — strah vsem nemškutarskim časnikom, kateri že danes pravijo, da to, kar Fischhof hoče, ni mogoče zato, ker bi Avstrija potem slovanska postala. Tem ljudem je za Avstrijo toliko mar kot za lanski sneg, le za to jim je, da ne bi odkljenkalo gospodstvu nemškemu! — Dunajski „N. W. Tg.“ piše danes, da poleg državnega zbora se bodo sklicali še zaupni možje vseh strank v konferencijo na Dunaj, in da minister dr. Berger ob enem, ko podá cesarju prošnjo, da ga izpusti iz ministerstva, bode mu izročil spomenico o notranjem stanju Avstrije, v kateri priporoča zbor zaupnih mož na Dunaji, ki se ima začeti meseca svečana. — Koliko je resnice v vsem tem, tega ne vemo; to pa vemo, da tako ne gré naprej.

— „Državni zakonski list“ se bode izdaval od novega leta naprej v 8 jezikih, in sicer v nemškem, italijanskem, poljskem, rusinskem, českem, slovenskem, ilirsko-hrvaškem in romanskem. Vsaka teh izdaj bo na eno leto naročena veljala za tiste, ki se naročijo do konca meseca marca 1870., 1 gold. 70 kr., kdor pa bi se kasneje naročil, poskoči mu cena na 2 gold. 70 kr. Naročuje se pri: K. k. Hof- und Staatsdruckerei-Verlag in Wien, Stadt, Singerstrasse Nr. 26.

— Slovenski študentje na Dunaji so s slovesno „besedo“ obhajali god Preširnov. Gosp. Lókar se je odlikoval z igro na glasoviru, gosp. Ivan Kos z igro na goslih.

Iz Gorice. — „Domovina“ je v 48. listu začela popisovati prečudno povestnico interpelacije goriške zarad „Slovenije“; čedalje bolj ginejo megle o teh skrivnostih.

Iz Dalmacije. — Armada je začasno ustavila boj; uporniki pa je vedno sèm ter tje napadajo. Po najnovejših novicah general Rodić noče prevzeti vojskovod-

stva, al kot vladni komisar in z veliko oblastjo se podá v Kotor, kjer je bil 1859. leta in so ga Kotorci prav radi imeli. Njegov prihod tedaj utegne na boljše obrniti ves upor. Dunajski časnik „Osten“ piše o Kotorskem okraji tako-le: „Ljudje, ki deželo poznajo, so že davno prerokovali, da bo prav težko ustajnike užugati. Vojaščine ni premalo v Bokah, saj ko bi je bilo več, ne bi vedeli kam ž njo, ker je svet tak, da se nimajo večja krdela kod sukati. Tudi ko bi bil imel grof Auersperg desetkrat toliko mož, ko jih zdaj ima, ne bi bil vendar nič opravil. Moč ustajnikov obstoji v tem, da se na pečinah in prepadih južne Dalmacije razbije vsa redna vojna umetnost (vsa strategika) in da ni ga generalnega štaba na svetu, ki bi znal voditi vojake skoz take kraje, kakor so ondašnji, v katerih zná domačin skakati kakor srna s skale na skalo in vé za sto in sto stez, po katerih pride vojaškim krdelam v bok ali za hrbet, kedar se najmanj zanesejo, in strelja in posipa na-nje kamenje z višav in izza pečin, za katerimi je neviden in varen. Ustajniki sami dobro vedó, da jih armada ne more užugati; od tod njih pogum, tudi ko ne bi bili že sami na sebi najpogumnejši ljudje na svetu“. — Pravijo, da stroški tega nesrečnega boja znašajo že 15 milijonov goldinarjev.

Galicija. Krakov. — Poslednje „Novice“ so že povedale, da sodnija ni zarad nore nune Barbare Ubrikove nič našla, v čemur bi se bila prednica samostana Karmelitskega pregrešila. Barbara — prav za prav Ana, kakor se je imenovala pred vstopom v samostan, — je že leta 1838. enmalo noréla in zato iz samostana v Varšavi izpuščena bila. Leta 1841. je stopila v karmelitski samostan tukajšnji, kmalo spet je začela noreti in sicer divjati tako, da je treba bilo zapreti jo v posebno celico. Prvi čas je imela več zdravnikov; ko pa je dr. Sawiczewski rekel, da za-njo ni zdravila več, je prestalo ozdravljanje. — To vse se je iz preiskave izvedelo. — Kje tedaj je tisto hudodelstvo, zarad kterege je minister dr. Giskra v sveti svoji jezi kar brž ukazal, da se onemu samostanu ima vzeti državna podpora? Strast ni nikjer lepa, najmanj pa se spodobi ministru!

Za pogorelce v Košani

so še poslali c. kr. okrajn. glavar. v Postojni sledeče darove: Kottmayer iz Beljaka 10 gold. — Groisberger iz zgornje Avstrije 3 gold. — Županije: v Gočah 5 gold. 24 kr., v Ljubljani 10 gld., v Vrabčeh 14 gold. 58 kr., v Planini 9 gold. 80 kr., v Erzelu 3 gold. 1½ kr., v Ustji 4 gold. 10 kr., v Podragi 20 gold. — Fara v Knježaku 10 gold., fara v Poljanah 5 gold. — Čitalnica v Postojni 52 gold. 41 kr.

Žitna cena

v Kranji 6. decembra 1869.

Vagán pšenice 5 fl. 45. — rži 3 fl. 30. — ječmena — fl. —. — ovsu 2 fl. —. — soršice 3 fl. 70. — ajde 3 fl. 10. — prosa 3 fl. 20. — krompirja 1 fl. 45. — fižola 3 fl. 52.

Kursi na Dunaji 6. decembra.

5% metaliki 59 fl. 90 kr. Ažijo srebra 122 fl. — kr.
Narodno posojilo 69 fl. 70 kr. Cekini 5 fl. 86 kr.

Loterijske srečke:

V Gradcu } 4. dec. 1869: 59. 23. 81. 44. 3.
na Dunaji } 43. 13. 24. 54. 38.
Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 18. decembra.